

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Unió Vámkódexéről (átdolgozás)

(COM(2012) 64 final – 2012/0027 (COD))

(2012/C 229/13)

Előadó: **Antonello PEZZINI**

2012. március 7-én a Tanács, 2012. március 13-án pedig az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 33., 114. és 207. cikkei alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Unió Vámkódex létrehozásáról (Átdolgozás)

COM(2012) 64 final – 2012/0027 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2012. május 8-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. május 23–24-én tartott 481. plenáris ülésén (a május 23-i ülésnapon) 135 szavazattal 3 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy egy jól működő vámunió az európai integrációs folyamat elengedhetetlen feltétele ahhoz, hogy az áruk szabad mozgásának hatékony, biztonságos és átlátható biztosítása, a fogyasztók és a környezet maximális védelme, valamint a csalás és a hamisítás elleni hatékony küzdelem az egész Unió területén egységesen megvalósulhasson.

1.2 Az EGSZB ezért olyan egységes, naprakész, átlátható, hatékony és egyszerűsített eljárásokon alapuló vámpolitika alkalmazása mellett száll síkra, amely képes hozzájárulni az EU globális szintű gazdasági versenyképességéhez és képes megvédeni a szellemi tulajdonjogokat, valamint az európai fogyasztók és vállalkozások jogait és biztonságát.

1.3 Ebben a tekintetben az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság elfogadta a 2008. április 23-i 450/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet átdolgozására irányuló javaslatot, és reméli, hogy ehhez a megfelelő nemzeti és közösségi pénzügyi források mellett bizonyos időkeret, egységes értelmezés, átfogó tájékoztatás és képzés is biztosított.

1.4 Az EGSZB természetesen támogatja a kódex rendelkezéseinek a **Lisszaboni Szerződéssel** történő **összehangolását** a hatáskör-átruházás és a végrehajtó hatalom átadásának tárgyában, a Parlament és a Tanács közötti megfelelő egyensúly figyelembevételével, amely a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat illetően a két intézményt ugyanarra szintre helyezi.

1.5 Az EGSZB szükségesnek és fontosnak tartja a **korszerűsítő** intézkedések bevezetését: a **vámjogszabályok egyszerűsítését** és a **vámhatóságok interoperábilis informatikai**

rendszerének megvalósítását a kereskedelmi gyakorlatok racionalizálása, valamint a megelőző és a visszaszorító intézkedések megerősített összehangolása érdekében.

1.6 Az EGSZB aggodalmát fejezi ki az uniós vámjogszabály **esetlegesen eltérő nemzeti értelmezése** miatt, ami jelentős bürokratikus terhet róhat a vállalkozásokra, főként a kisméretűekre, és ezáltal negatív hatást gyakorolhat az európai versenyképességre.

1.7 Ennek értelmében az EGSZB meggyőződéssel támogatja a megfelelő elektronikus rendszerekkel végzett **központi vámkezelés** folyamatát, a szabványosított munkamódszerek rendszerszerű alkalmazását, az **üzleti folyamatok modellezését**, az elektronikus vámkezelésre vonatkozó kezdeményezések terjesztését és egy gyorsreagálású európai munkacsoport kísérleti jellegű létrehozását az innovációs folyamatok támogatására.

1.8 Az EGSZB véleménye szerint a kódex végrehajtását **célszerű elhalasztani** annak érdekében, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre összehangolt elektronikus rendszerek kifejlesztésére és az EU külső határain lefolytatott vám eljárások megszervezésének javítására, de főként a **humán erőforrás megfelelő tájékoztatására és képzésére**, és ezáltal a nemzetközi kereskedelem, illetve a személyek és áruk gyors mozgásának előmozdítására.

1.9 Az EGSZB szerint a határokat átlépő áruk minőségének fokozottabb ellenőrzéséhez a vámigazgatási szervek, a piacfelügyeleti hatóságok, az Európai Bizottság szolgálatai és az európai ügynökségek **szorosabb együttműködésére** van szükség.

1.10 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy javítani kell a gazdasági szereplők és az egyéb érdekelt felek számára nyújtott szolgáltatások minőségét, és azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy kézzelfogható előnyökkel és egyszerűsített eljárásokkal ösztönözze a szereplőket az **engedélyezett gazdálkodó státusának** kérvényezésére.

1.11 Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a jogszabályok egységes értelmezése és alkalmazása, valamint a megerősített fogyasztóvédelem érdekében szükség van a vámtisztviselők, a gazdasági szereplők és a vámügynökök megfelelő tájékoztatására és közös képzésére, továbbá hogy az Unió területén működő egyetemekkel és kutatóközpontokkal szoros együttműködésben **Jean Monnet-ről elnevezett európai vámjogi tanszékeket** kell létrehozni.

1.12 Az EGSZB szerint fel kell mérni, hogy az egyes tagállamok milyen adottságokkal és képességekkel rendelkeznek egy olyan **felsőfokú európai vámügyi oktatási intézmény** létrehozására, amely nemcsak a vámügyi szakma kiválóságának előmozdítására lenne alkalmas, hanem idővel egy **egységes európai vámrendszer** kialakítására is.

2. A jelenlegi helyzet

2.1 A vámok jelentős szerepet játszanak a biztonság és a védelem garantálásában, a fogyasztók és a környezet védelmében, a bevételek hiánytalan beszedésének biztosításában, a csalás és a korrupció elleni küzdelem megerősítésében és a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításában. A hamisított termékek Európai Unióba való behozatala bevételkiesést okoz, sérti a szellemi tulajdonjogokat és komoly veszélyt jelent az európai fogyasztók biztonságára és egészségére.

2.2 A még jelenleg is alkalmazandó 1992. évi Közösségi Vámkódex értelmében lefolytatott eljárások gyakran papíralapú dokumentumokat használnak, noha egy ideje már megkezdődött a nemzeti számítógépesített rendszereken keresztüli elektronikus vámkezelés, azonban ennek használatát egyelőre semmilyen közösségi jogszabály nem írja elő.

2.3 A vám szerepe eközben a kereskedelmi forgalom növekedése és az egyéb, a termékbiztonsággal és az új információk technológiákkal összefüggő tényezők eredményeként kibővült, amely tényezők – részben a Lisszaboni Szerződés által bevezetett módosításoknak köszönhetően – versenyképesebbé tették a belső piacot.

2.4 2008-ban elfogadták a Modernizált Vámkódexet⁽¹⁾, hogy az megfeleljen a megnövekedett kereskedelmi forgalomnak, az új kockázatkezelésnek, a jogszerű kereskedelem védelmének és biztonságának, valamint hogy kialakítsák a vámkezelés és a kereskedelem egységes informatikai környezetét.

2.5 A Vámkódex szabályai már hatályban vannak, de ahhoz, hogy a gyakorlatban is alkalmazhatók legyenek, 2013. június 24-ig meg kell hozni a végrehajtási intézkedéseket. Ez a határidő azonban technikai és gyakorlati okokból, összetett jogi, informatikai és operatív szempontok miatt nem teljesíthető.

⁽¹⁾ Lásd: HL L 145., 2008.6.4., 1. o.

2.6 Az EGSZB-nek az ezzel kapcsolatos véleményeiben már volt alkalma rámutatni arra, „... hogy ezek a határidők (...) kissé túl optimisták”⁽²⁾, és megjegyezte, hogy a „végrehajtási rendelet hiánya – amelynek elkészítése pedig az Európai Bizottság hatásköre – némi bizonytalanságnak enged teret a különböző jogszabályok tekintetében”⁽³⁾, de az EGSZB véleménye szerint „a Vámunió, amely az európai gazdasági integráció motorja volt, nem kerülhet fáziskésésbe a nemzetközi kereskedelem világával szemben”⁽⁴⁾.

2.7 A pénzügyi források tekintetében az EGSZB e véleményében megerősíti az *Európai Unióban a 2014–2020 közötti időszakra szóló vámügyi és adóügyi cselekvési programra (FISCUS)*⁽⁵⁾ vonatkozó javaslatában is kifejtetteket. Ez azonban – amint azt az EGSZB már több alkalommal is jelezte⁽⁶⁾ – „csak a kezdete a nemzeti és európai ügynökségek strukturált együttműködésének a csalás elleni küzdelem és a pénzügyi bűncselekmények, például a pénzmosás, a szervezett bűnözés, a terrorizmus, a csempészet stb. terén».

2.8 Az EGSZB azonban úgy véli, hogy mivel ezekben az években két programot (**Vám 2013**, illetve **Fiscalis 2013**) is kidolgozott különböző utakat követve, amelyek most egy egységes programba, a FISCUS programba olvadnak össze, **fenn kell tartani** »a program legfontosabb pozitív vonatkozását«, amely nem más, mint **»az emberi tényezőnek tulajdonított jelentőség«**:

— »biztosítani kell, hogy a nemzeti vám- és adóhatóságok felszereltsége megfelelő legyen ahhoz, hogy kezelni tudják a következő évtized kihívásait«;

— az adó- és vámügyi ágazat részére modern és hatékony informatikai rendszert kell biztosítani. Ennek egyik eleme lenne a Modernizált Vámkódex;

— az EGSZB több részletes értékelést szeretne látni arról, hogy ez milyen következményekkel jár az Európai Unió és a tagállami kormányok költségvetésére”⁽⁷⁾.

2.9 A vámügyi terület korszerűsítéséhez megfelelő pénzügyi forrásokra van szükség a vámügyi tevékenységekhez kapcsolódó eljárásokhoz és folyamatokhoz, különösen az elektronikus rendszerek létrehozásához és az emberi erőforrás képzéséhez.

⁽²⁾ Lásd: HL C 318., 2006.12.23., 47. o.

⁽³⁾ Lásd: HL C 309., 2006.12.16., 22. o.

⁽⁴⁾ Lásd: HL C 324., 2006.12.30., 78. o.

⁽⁵⁾ Lásd az EGSZB véleményét: HL C 143., 2012.5.22., 48. o.

⁽⁶⁾ Lásd az EGSZB véleményeit a következő témákban: »A hozzáadott-érték-adó területén történő csalás elleni küzdelem« (HL C 347., 2010.12.18., 73. o.); »A jó kormányzás előmozdítása az adóügyek terén« (HL C 255., 2010.9.22., 61. o.); »Az importtal kapcsolatos adócsalás« (HL C 277., 2009.11.17., 112. o.); »Adókból, vámokból, illetékekből és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtás« és »Az adózás területén történő közigazgatási együttműködés« (HL C 317., 2009.12.23., 120. o.).

⁽⁷⁾ Lásd: 5. lábjegyzet.

2.10 Az új rendeletjavaslat stratégiai céljai továbbra is ugyanazok, mint az átdolgozás alatt lévő 450/2008/EK rendeletéi, összhangban az Európai Unióba belépő vagy onnan kilépő áruk kereskedelmére vonatkozó meglévő politikák célkitűzéseivel, amely célkitűzésekkel kapcsolatban az EGSZB korábban már állást foglalt ⁽⁸⁾.

2.11 Az Európai Parlament a vámrendszer korszerűsítéséről szóló 2011. december 1-jei állásfoglalásában ⁽⁹⁾ már kifejtette a következő területekkel kapcsolatos problémákat: vámstratégia, versenyképességet és kockázatkezelési eszközök; egyablakos ügyintézés; az ellenőrző és szankcionáló rendszerek harmonizálása; az eljárások egyszerűsítése; a pénzügyi érdekek és a szellemi tulajdonjogok, valamint a megerősített együttműködés.

2.12 Az Európai Bizottság a maga részéről a vámunió fejlődése érdekében követendő stratégia terén elért haladásról szóló jelentésében ⁽¹⁰⁾ a következő tényezők szükségességét emelte ki:

- a biztonság, az egészségügy és a környezet terén más ügynökségekkel és nemzetközi partnerekkel való együttműködésre vonatkozó átfogóbb stratégiai megközelítés;
- a vámuniós folyamatok vállalkozásközpontúbb megközelítésének kialakítása érdekében az irányítás fejlesztése és korszerűsítése mind a struktúrák, mind a munkamódszerek tekintetében;
- a kapacitások és képességek tagállamok közötti, illetve tagállamok és az Európai Bizottság közötti megosztása és összevonása a hatékonyság és egységesség előmozdítása és a méretgazdaságosság megvalósítása érdekében a FISCUS program keretében;
- a végrehajtás (teljesítmények és eredmények) mérési és értékelési alapjának meghatározása annak biztosítására, hogy a vámunió eleget tudjon tenni a célkitűzéseknek, és/vagy meghatározza az elmaradásokat vagy hiányosságokat.

2.13 A Tanács a maga részéről 2011. december 13-i állásfoglalásában ⁽¹¹⁾ úgy határozott, hogy stratégiát dolgoz ki a vámügyi bünyügyi együttműködés jövőjéről, meghatározva az annak érdekében végrehajtandó intézkedéseket, hogy tovább fokozódjon a vámügyi együttműködés és az egyéb bünyülőző hatóságokkal folytatott együttműködés, valamint hogy a szabadság, a biztonságon és a jogtérvesülésen alapuló térségben tovább erősödjön a vámügyi szervek vezető szerepe az áruk mozgásának ellenőrzése terén, és ezáltal megvalósuljon az uniós polgárok hatékonyabb védelme.

3. Az Európai Bizottság javaslata

3.1 Az Európai Bizottság javasolja a 450/2008/EK rendelet (Modernizált Vámkódex) átdolgozott rendelettel történő felváltását, amely többek között:

- összehangolja azt a Lisszaboni Szerződéssel;

⁽⁸⁾ Lásd: 2. lábjegyzet.

⁽⁹⁾ Lásd az Európai Parlament 2011. december 1-jei állásfoglalását a vámrendszer korszerűsítéséről (2011/2083/INI).

⁽¹⁰⁾ Lásd: COM(2011) 922., 2011. december 20.

⁽¹¹⁾ Lásd: HL C 5., 2012.1.7., 1. o.

- hozzáigazítja a vámjogszabályok és az EU, valamint harmadik országok közötti áruforgalom szempontjából releváns egyéb szakpolitikai területek gyakorlati szempontjaihoz és változásaihoz; és

- elegendő időt biztosít a támogató informatikai rendszerek kifejlesztéséhez.

3.2 A 450/2008/EK rendelet átdolgozása az informatikai fejlesztések optimális kialakításával és megtervezésével biztosítja a jogszabály kereskedelmi gyakorlatnak való jobb megfelelését, miközben megtartja az átdolgozásra irányuló javaslat tárgyát képező rendelet valamennyi előnyét, mindenekelőtt az uniós vagy tagállami közhatóságok és a magánszektorbeli felek igazgatási eljárásainak egyszerűsítése tekintetében.

4. Általános észrevételek

4.1 Az EGSZB üdvözlí, hogy az Európai Bizottság elfogadta a Közösségi Vámkódex létrehozásáról (Modernizált Vámkódex) szóló, 2008. április 23-i 450/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet átdolgozására irányuló javaslatot.

4.2 Az EGSZB ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az új javaslat kedvező fogadtatásához a következőket kell biztosítani:

- megfelelő idő a végrehajtási intézkedések megvalósítására az újabb átdolgozások és halasztások kiküszöbölése érdekében;
- az EU vámjogszabályainak egységes értelmezése, amelyeket az egységes európai vámrendszer megvalósítása érdekében egységes igazgatási eljárásaként kell alkalmazni;
- a gazdasági szereplők egységes ellenőrzési eljárásokkal megvalósuló azonos szintű ellenőrzése és egységes kezelése az EU teljes vámterületén; az egyablakos ügyintézés fejlesztése és az engedélyezett gazdálkodó státusz megszerzésének megkönnyítése;
- az érdekeltek részletes tájékoztatása az új jogszabályok és számítógépes eljárások következtetés és egységes, teljes körű interoperabilitást lehetővé tévő közös szabványok alapján történő alkalmazása érdekében;
- a vámügyben dolgozók és a kereskedők európai platformokon és szabványokon alapuló minőségi képzése a szakmai színvonal és a felelősség növelése érdekében, európai minőségi paraméterek alapján történő megfelelő nyomon követéssel;
- megfelelő nemzeti és közösségi erőforrások biztosítása az e területre irányuló programokra (pl. a FISCUS), az egész életen át tartó tanulást támogató közösségi programokra, amelyek célja többek között a nyelvi és az ikt környezetre való felkészítés, továbbá a Jean Monnet-ről elnevezett tanszékek létrehozása is;

— a kapacitások és képességek tagállamok közötti és tagállami szintű megosztása és összevonása egy olyan felsőfokú európai vámügyi oktatási intézmény létrehozása érdekében, amely alkalmas a vámügyi szakma kiválóságának előmozdítására.

4.3 Az EGSZB szerint ezek a pontok különösen fontosak a számítástechnikai képzés és közösségi kezdeményezések terén, a vámügyi rendszerek magas szintű interoperabilitásának, az egységes **európai vámügyi szervezetnek**, a képzéseknek és az egységes szolgáltatási színvonalnak a biztosítása érdekében.

4.4 Az interoperabilis elektronikus vámrendszerek bevezetését célzó jelentős, már megvalósult beruházások ellenére a jogalkotás és az adatok felhasználásának vonatkozásában továbbra is eltérések tapasztalhatók: az Európai Bizottság javaslatában szereplő időkeretet kihasználva szigorúbb harmonizációs erőfeszítéseket kell tenni, és létre kell hozni egy „európai vámügyi szervezetet”, amely az EGSZB által javasolt célkitűzés, vagyis egy **egységes európai vámrendszer** létrehozásának alapja.

4.4.1 Az új rendelet egységes alkalmazása érdekében az EGSZB javasolja egy gyorsreagálású európai munkacsoport kísérleti létrehozását, amely a vámszervek szakszerű és nehéz munkáját támogatná különösen a külső határokon.

4.5 Az EGSZB – mint azt már korábban is kifejtette – úgy véli, hogy a „közösségi vámigazgatás megteremtésének szerepnie kell az Unió hosszú távú céljai között: az igazgatás eme formája leegyszerűsítene, biztonságosabbá és költségkímélőbbé tenné a vámot, valamint lehetővé tenné a más EU-s illetve harmadik országbeli rendszerekkel való összekapcsolódást is” ⁽¹²⁾.

4.6 Az EGSZB felhívja a figyelmet, hogy az importellenőrzésekhez naprakész iránymutatásokra van szükség a termékbiztonság és a vámhatóságok által lefoglalt veszélyes áruk nyilvános adatbázisa terén.

4.7 Az Európai Bizottságnak figyelembe kell vennie az EGSZB azon észrevételeit, amelyeket a horizontális jogi keretről ⁽¹³⁾ szóló, 2007. december 13-i véleményében a piacfelügyeleti tevékenység jobb összehangolásának és megerősítésének szükségességéről tett.

4.8 Az EU piacon érvényesülő jogi védelmet illetően a jogszabályokat olyan új rendszerekbe kell foglalni, amelyek lehetővé teszik a termékek származásának megállapítását és nyomonkövethetőségének biztosítását a fogyasztói tájékoztatás javítása, valamint a vámügyi szabálytalanságok és csalások megelőzése érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2012. május 23-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽¹²⁾ HL C 318., 2006.9.13., 47. o.

⁽¹³⁾ HL C 120., 2008.5.16. 1. o.